49e jaar. — Nr 135. Zaterdag, 15 November 1902.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **Groote Markt, te Tongeren.**

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Drie maal per week **6** franks per jaar
Twee » » **5** »
Een » » **4** »

Een blad afzonderlijk **10** centiemen.

De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.

Aankondigingen **25** cent^me per drukregel.

Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of binnen in het blad : **1** fr. den drukregel.

De personen die een ABONNEMENT *nemen aan den* POSTRIJDER *voor het jaar 1903, zullen het blad* **kosteloos** *ontvangen, van den dag hunner inschrijving tot aanstaande Nieuwjaar.*

TONGEREN, DEN 15 NOVEMBER 1902.

VAN ALLES WAT.

Men bespreekt nog altijd de vraag of de Staat het voornemen zou hebben zelfs gedeeltelijk de kolen te ontginnen, onder den Kempischen grond ontdekt.

Buiten de socialisten zijn weinig personen van gevoelen dat de Staat het monopool moet nemen van deze exploitatie, maar zonder zoo ver te gaan, dachten sommige ambtenaren dat het misschien voordeelig zou zijn voor den Staat, zich een deel voor te behouden in die mijnen, om er ten minste de steenkool uit te halen die de spoorweg verbruikt.

M. de minister Liebaert, die in deze zaak stellig een gezaghebbend man is, is volstrekt vijandig aan de exploitatie der kolmijnen door den Staat.

Hij is van oordeel dat de ontginning der kolen moet worden overgelaten aan de bijzondere nijverheid en dat zoo de Staat zelf zijne kolen moest uithalen, hij ze duurder zou betalen dan nu het geval is.

Overigens kent men de eigenschappen niet van de Limburgsche kolen en 't zou zeer goed kunnen gebeuren dat zij de noodige hoedanigheden niet bezitten om in de locomotieven te stoken.

**

Algemeen wordt goedgekeurd dedaad van den heer minister Francotte, die op den dag zelf van het vreeselijk ongeluk te Forest (tweehuizen ingestortterwijl men aan 't bouwen was) zich naar de plaats der ramp heeft begeven.

Men ziet gaarne dat 't gouvernement aldus zijne bezorgdheid betoont voor de slachtoffers van den arbeid.

Men herinnert bij deze gelegendheid, dat de minister te Luik lang het ambt heeft uitgeoefend van bijzonder raadsheer van 't genootschap van den H. Vincentius-à-Pauto.

Hij maakte ook deel van de commissie der godshuizen ; hij was het eenig katholiek lid dier commissie.

Men meldt dat dezelfde minister binnen eenige dagen naar Henegouw zal gaan, om proefnemingen bij te wonen, welke voor doel hebben de ongelukken, door grauwvuur veroorzaakt, te voorkomen.

Die proefnemingen moeten plaats hebben in de mijn l' Agrappe, eenederbest ingerichte van Henegouw.

**

DE GEZONDHEID VAN LEO XIII. — De geneesheer des Pauzen geopereerd heeft, heeft er aangehouden den heiligs Vader te zien, alvoreas over te gaan tot de operatie van zijnen geneesheer. Na met Z. H. een kort onderhoud gehad te hebben, verklaarde hij zich als volgt over de gezondheid van den Paus :

Gij kunt niet denken hoe Leo XIII den last der jaren draagt. Hij is bij alles tegenwoordig, hij wil zich van alles rekening geven, hij leest zelf de dagbladen en er heeft niets plaats in de wereld of hij stelt er belang in. Zijne gezondeouderdom grenst aan het wonderbare. Zijne altijd jonge schranderheid verwondert eenieder.

**

ROODE KASTEELHEEREN. — Een Fransch blad van Nizza, LE PETIT NICOIS, meldt het volgende nieuws uit de «groote wereld » der rooden :

« Mijnheer (of liever gezel) Antide Boyer, Afgevaardigde der Bouches du Rhône, in den avond per sneltrein aangekomen, is afgestapt op zijn kasteel van la Napoule. »

't Is gezel Boyer niet alleen die een kasteel bezit. Gezel Jaurès heeft dat van Bossonhet, gezel Millerand dat van Chateny, gezel Bertaut is nog weelderiger dan de markies de Carabas.

In België is 't juist hetzelfde : gezel Vandervelde heeft dat van Ter Hulpe, gezel Grimard heeft dat van Yvoir, gezel Furnémont de villas van Wenduine, enz. enz.

Er zullen weldra geene andere kasteelheeren meer zijn dan de gezworen vijanden van..... de kasteelheeren.

**

ZIEK. — Wij hebben gemeld dat de socialistische Volksvertegenwoordiger Léonard van Charleroi, eene operatie heeft ondergaan.

Maar weet gij welk gesticht die socialist heeft gekozen om er behandeld te worden ?

Wel, het geneeskundig gesticht der Damen Augustijnessen, te Brussel, op de Kortenberglaan.

Die man weet wellicht waarom hij zich toevertrouwt aan de zorgen van kloosterzusters.

Zijne roode vriendjes zouden echter niet wachten, de zusters uit het hospitaal te verjagen, indien zij konden.

Het Zaad.

Waarom gaat de paardenkweker soms uren en uren ver om eenen schoonen dekhengst te vinden ? Waarom worden jaarlijks duizenden premies verleend in de stierenkeuring ? Is het niet om voortteelers en welgevormde jongen te kweeken ? Want men weet zeer goed dat de goede hoedanigheden met de gebreken van geslacht tot geslacht in minderen of meerderen graad worden voortgezet.

De natuur is één ; wat geldt voor het dierenrijk is waar in het planteneven, en de landbouwer kan geene te groote zorg aan den dag leggen in den keus zijner zaden. Zaaigraan dat gewonnen is op eene volmaakte gezonde moederplant, zal dezes goede kwaliteiten overerven. Het is dus eene allereerste noodzakelijkheid, dat het zaad voortkome van eene sterke gezonde moederplant.

Ten tweede, het zaad moet volkomen zijn, en een goed kiemvermogen hebben. Immers het zaad bevat het voedsel om het kiempje te voeden tot er organen, (blad en wortel) zijn gevormd, die voedsel uit grond en lucht kunnen putten.

Alle verminking van het zaaigraantje zal dus die dosis voedsel verminderen, en de jonge scheut beschadigen, die alleen bij overvloedig voedsel kracht genoeg kan bezitten om alle ongunstige toestanden in zijnen eersten wasdom door te worstelen. Hoe grooter en zwaarder zaad, hoe meer voedsel het bevat, hoe puiker zaaigraan. Graan die gekwetst zijn moeten dus verworpen worden.

Deze groote waarheid wordt al te dikwijls over het hoofd gezien, niet alleen voor het zaaigraan, maar ook voor onze plantpatatten.

Hoe dikwijls gebeurt het niet dat men slechts de patatten, die te klein zijn om te schillen, als plantgoed bezigt ? Welke dwaze handelwijze ! Hoe wil men toch, dat half volgroeide knollen, waarvan men twee of drij in eene kuil moet zetten om scheuten genoeg te hebben, eenen goeden oogst geven zullen ?

Men moet de overgroote monstrknollen niet planten, doch wel de bestgevormde grootte patatten, zij zullen niet alleen krachtiger planten en grooter opbrengst geven, maar de aardappelen zullen rijker zijn aan voedende bestanddeelen.

Het zaad moet ook volkomen rijp zijn. Graan gemaand in volle melk zou nog schriften, ja, moeder natuur is voorziende, doch er zou niets van voorkomen dan teergere planten en wie onrijp zaad gebruikt, loopt de verbastering zijner gewassen te gemoet.

Het zaaigraan zij ook wel zuiver ; wat onkruid verslint moeten onze planten missen, en eens gezaaid, zeven keeren gemaaid. Vooral moet men onder dees opzicht, zijne aandacht wijden aan de zaden van kleinen omvang, als klaverzaad, graszaden enz. die men aankoopen moet ; want daar zij dikwijls zeer duur kosten, worden zij meermalen met opzet vervalscht. Zoo heeft het onderzoek bewezen, dat het zaad van onze roode klaver dikwijls vervalscht wordt met de zaden van Amerikaansche klaver, die een schoon uitzicht hebben, en zeer goedkoop zijn. (Die klaver is hier niet te huis, is minder bestand legen den winter en levert minder opbrengst).

Wat nog erger is, vele zaden bevatten dikwijls kiemen van onkruiden en woekerplanten, die den akker voor jaren kunnen bederven.

Een nieuw bedrog is onlangs aan den dag gekomen. Om dure zaden te kunnen vervalschen met alle graantjes die op 't gezicht gelijken zonder dat bij het opwassen het bedrog ontdekt worde, hebben oneerlijke speculeerders niets beters uitgevonden, dan die vreemde zaadjes voor de mengeling door de hitte hunne kiemkracht te ontnemen. Zoo heeft men bij Engelsche handelaars klaverzaad gevonden waarin van 30 tot 50 % vreemde zaden voorkwamen, wier kiemkracht op voorhand was gedood.

Om alle bedrog te vermijden en met profijt en zekerheid « goed zaad » te koopen, moet men met vrienden en buren overeenkomen, om te zamen *zaaigraan*, aan te koopen. Men zal het zaad niet alleen goed onderzoeken, maar ook nooit verzuimen dezes kiemkracht te beproeven. Niets is eenvoudiger, een bepaald aantal graantjes in eenen bloempot gezaaid, of tusschen vochtig geworden wollen lappen gelegd, zullen bij eene warmte van 15 à 20° ras ontkiemen. De evenredigheid graantjes die een welgevormde kiem geven, zal de waarde van het zaad opleveren.

Landbouwers, gaat nooit met lichtzinnigheid te werk, besteedt al uwe zorg aan zaai- en plantgoed : goed zaad is eene eerste vereische om goede oogsten te bekomen.

Zulk zaad, zulke plant.

Onderzeesche schepen.

In den laatsten tijd is er veel gesproken en geschreven in de wereld over eenige onderzeesche booten. Engeland nam eenige maanden lang proeven in de Iersche wateren, proeven welke met aandacht gevolgd werden in de Engelsche bladen. Dagelijks kon men lezen, dat de proefnemingen uitstekend slaagden.... tot het ministerie van marine meedeelde, dat de uitslagen gebleven waren beneden de verwachting.

Algemeen zijn de deskundigen op dit gebied van meening dat de onderzeesche booten een goed wapen kunnen worden in de toekomstige zeeoorlogen. Kunnen worden, want dezelfde voordeelen toonen dat de onderzeesche boot niet volmaakt is, hoogstens vatbaar voor volmaking.

En wanneer dit laatste erkend wordt, dan volgt hieruit, dat vroeger of later, al naar gelang van den vooruitgang in de eerstkomende jaren, de tijd komt, dat men zich af moet vragen of het onbreken van de onderzeesche booten in eene vloot, al dan niet een gebrek in de weerbaarheid van het land beteekent.

Verschillende marineofficieren houden zich bezig met den bouw van onderzeesche booten. Frankrijk heeft evenals met het nieuwe veldgeschut, de eerste proeven genomen. Reeds meer dan tien jaren geleden, begon dit land een troost zich vele kostbare opoffeningen. Daarna kwamen de Vereenigde Staten en Engeland, die voor een deel hoogstwaarschijnlijk voortbouwden op de ondervindingen van Frankrijk. De openbaar gemaakte proefnemingen en oefeningen der Fransche onderzeesche booten toonen met eenige zekerheid, zegt Ernst graaf Reventlow in het *Berliner Tageblatt*, den volgenden stand van dit wapen. De verkregen uitslagen van de schiet- en trekoefeningen der booten met de Torpedo's zijn zeer goed. Ook bij langere vaart onder of boven het water hebben de Torpedo's goed gewerkt. De snelheid en het terrein, dat de boot bestrijken kan, zijn echter nog zeer klein, zoodat het wapen voorloopig slechts te gebruiken is voor de kustverdediging.

Deze geringe snelheid kan men het meest bedenkelijke punt noemen, want elk snelvarend oorlogschip zal — ook wanneer het niet vermoedt dat een onderzeesche boot in de nabijheid is — bijna niet aan te vatten zijn. Dan dient dus alleen de aandacht geschonken te worden aan linieschepen, die voor anker liggen, langzaam varen moeten, of door het vaarwater gedwongen worden een bepaalde route te volgen. Dat zijn zonder twijfel gevallen die zich tijdens een zeeoorlog kunnen voordoen, voornamelijk bij die partij, welke de vijandelijke haven blokkeert of voornemens is te blokkeeren. De tegenwoordige onderzeesche boot is dus niets dan een verdedigingswapen.

Plotseling echter zal dit veranderen, en zijn karakter dus ook offensief kunnen worden, wanneer men de snelheid der booten aanmerkelijk zal hebben weten te vergrooten. En dan wordt hare betekenis bijzonder groot. Dat het den deskundigen niet gelukken zal die snelheid te doen toenemen, is aanneemelijk. Want vergelijken wij de ontwikkeling van de onderzeesche boot met die van de stoomschepen, torpedo's of welke andere uitvinding ook op dit gebied, dan zien wij dat die ontwikkeling volstrekt niet langzamer gaat, en van jaar tot jaar toeneemt.

Met het vermeerderen der snelheid neemt het bezwaar der tegenstanders van onderzeesche booten, het niet kunnen zien, steeds meer af. De boot heeft dan geene kunstmatige gezichtstoestellen noodig. Een snelvarende boot, die even met haar kleinen koepel boven water verschijnt, om zuiver de plaats te bepalen waar zij zich bevindt, kan snel wegvaren, wanneer een groot linieschip in de buurt mocht zijn, vóór dat dit schip zijne kanonnen richte.

In Frankrijk is thans de beroemde ingenieur Bertin, die ook de nieuwe linieschepen ontworpen heeft, bezig met het bouwen van eene offensieve onderzeesche boot, welke onder water 15 tot 16 kilometers zal kunnen loopen. Dat de reeds genomen proeven naar wensch geweest zijn, kan men opmaken uit het feit, dat de bouw van booten volgens ons model plotseling gestaakt is.

Graaf Reventlow komt tot het besluit, dat Duitschland zich met den tegenwoordigen stand der onderzeesche booten en de inrichting der Duitsche marine, niet dadelijk behoeft toe te leggen op den bouw dier booten. Doch wel is het goed op de hoogte te blijven en steeds proeven te nemen.

Katholieke Bond

Kanton Bilsen.

Verleden zondag heeft eene belangrijke vergadering in het lokaal « *De Eendracht* » te Bilsen plaats gehad, ten einde over te gaan tot de stichting van eene kantonale Katholieke Associatie.

Aan het Bureel zetelt als voorzitter M. de Graaf Théodore de Renesse, onze achtbare Senator. Rond hem nemen plaats de E. H. de Meersman, Deken van Bilsen, MM. Helleputte en Gielen, onze achtbare Volksvertegenwoordigers, alsook de achtbare Provinciale Raadsheeren voor het kanton Bilsen.

In de zaal zijn omtrent 400 personen aanwezig; onder hen le Heeren Geestelijken, Burgemeesters en talrijke notabiliteiten.

M. Graaf de Grunne, Senator, M. Desmaisières, Volksvertegenwoordiger, M. de Mathys, Provinciaal Raadslid, M. Pastoor en M. Burgemeester van Genck, verontschuldigen zich de vergadering niet kunnen bijte wonen.

M. Helleputte neemt het woord. Met de groote welsprekendheid en klaarheid welke hem kenmerken, legt hij uit wat er gedaan werd en geeft kennis van het reglement der tot stand te brengen Associaties.

Vóór de laatste klezingen, is het onmogelijk geweest goede en degelijke Associaties te richten. Doch, wij hebben ons woord gegeven dat dit later zou gedaan worden en wij zijn hier.

Eene afvaardiging van provinciale Raadsheeren heeft een ontwerp van reglement opgesteld.

De provinciale Raadsheeren hebben dit ontwerp goedgekeurd. Wij zijn hier om dit ontwerp uit te leggen.

Daarna legt M. Helleputte het reglement uit. Hij somt de ernstige beweegredenen op die het stelsel der afgevaardigen hebben doen aannemen en legt de redenen uit die den poll moeten doen wegruimen. Hij besluit tot de aanneming van het reglement.

De welsprekende woorden van onzen achtbaren Volksvertegenwoordiger worden met geestdrift toegejuicht.

De E. H. Pastoor van Munsterbilsen vraagt of het niet te vreezen zijn zal dat de denkwijze der afgevaardigden niet samenstemme met de denkwijze van het kiezerskorps. De E. H. Pastoor van Sutendael vraagt of de afgevaardigden een « imperatief mandaat » zullen hebben.

M. Helleputte antwoordt op deze twee vragen.

Daarna neemt M. Volksvertegenwoordiger Gielen het woord.

Hij zegt dat de inrichting van Associaties en de kens tusschen het stelsel van den poll en het stelsel der afgevaardigden zeer belangrijke vraagpunten voor het kiezerskorps zijn. Hij raadt dus de kiezers aan zich goed te doordringen van deze ernstigheid en hunne keus, in volle kennis van zaken, te doen.

Wat hem aangaat, hij zal de beslissing aannemen die door het kiezerskorps over deze vraagpunten zal aangenomen worden.

Na verschillige vragen van onderschikt belang, wordt de zitting geheven en het principe der inrichting van eene katholieke kantonale Associatie aangenomen.

De provinciale Raadsheeren van het kanton gaan zich bezig houden met het inrichten van gemeentelijke Comiteiten.

In een woord, het was eene uitmuntende vergadering die voor gevolg zal hebben de aanstaande inrichting van eene katholieke Associatie in het kanton Bilsen.

PENSIOENEN.

Opgepast als 't u beliift !

Al die geboren is in **1843**,
Al die geboren is in **1844**,
Al die geboren is in **1845**,

moet zich in regel zetten voor den 31 December, wil hij op 65 jaar het pensioen trekken van 65 fr. Zoo niet, hij zal niets trekken.

Kolen in de Kempen.

Naar gezegd wordt, zouden al de maatschappijen die vergunning tot koolmijnuitbuiting in Limburg aangevraagd hebben, eene verstandhouding hebben gesloten, op voordracht der regeering, met het doel eene proefmijn op algemeene kosten uit te baten, om na te gaan of de uitslagen aan de verwachtingen, die worden gesteld, beantwoorden.

Mechelen a/M. — EENE ZESDE KOLENLAAG ONTDEKT. — Maandag avond heeft de duitsche boormaatschappij van M. Deilmann, en werkende voor de maatschappij « *de Oster* » ingenieur M. Nagant, alhier op eene diepte van 700 meters eene zesde kolenlaag ontdekt.

— NIEUWE BOORTORENS. — Fransche ingenieurs doorkruisen opnieuw de omstreken van Mechelen om nieuwe boortorens te plaatsen.

OPGRIMBY. — NIEUWE ONTDEKKING. — Reeds vroeger hebben wij gemeld dat onze gemeente een rijkdom van ijzerertsgroeven bevat, zonder dat het Staatsbestuur of een belanghebbende zich er om bekreund heeft, nadere opzoeklogen te doen. Het schijnt thans gebleken dat de grond hier rijk is aan ijzererts en dat wij nevens de koolputten, weldra een anderen rijkdom kunnen aankondigen.

— Verleden dinsdag is nogmaals een ongeluk in den boortoren op de Opgrimbyer hoeve gebeurd. Een hollandsche smid heeft erg zijn voet verbrand. Dr Smeets heeft hem onmiddellijk verzorgd.

EYSDEN. — D^r opzoekingen naar steenkolen zullen hier weldra eindigen. De boortoren zal elders opgeslagen worden.

Bij den *POSTRIJDER* van heden behoort een **BIJVOEGSEL.**

NIEUWS
uit de stad en de provincie.

Paardenmarkt TE TONGEREN, DONDERDAG 20 NOVEMBER.

Op de markt van TONGEREN van verleden donderdag waren te koop gesteld : 264 koeien en kalveren, 3 schapen, 274 vette varkens en 1857 magere varkens.

APOTHEEK-ZONDAGSRUST.

Zondag zal de apotheek van

M. HUYTDS.

alleen open blijven, van 12 uren *'s middags tot* 12 *uren 's nachts*, VOOR DE DRINGENDE NOODWENDIGHEDEN.

M. Desmaisières,

onze achtbare volksvertegenwoordiger, zal op **Donderdag 20 November**, dag der foor, in het lokaal der Land- en Tuinbouwmaatschappijen, in het Koffiehuis *Allée Verte*, Kielerstraat te Tongeren, van tien ure tot een, de personen ontvangen die hem verlangen te spreken.

Volksbond St-Maternus.

AFDEELING DER LIJFRENTKAS.

De personen die het jaar 1837 geboren, die meenen recht te hebben op het pensioen van 65 franken, kunnen zich in den Volksbond St-Maternus aanbieden, alle zondagen van half vijf tot zes uren 's avonds.

Aldaar zullen hunne aanvragen ontvangen worden.

Het bestuur der pensioenmaatschappij De Lijfrentkas van 't kanton Tongeren, verzoekt personen die zich willen bij de Lijfrentkas aansluiten, zich zoodra mogelijk aan te geven in den Volksbond St-Maternus, Houdstraat, alle zondagen van half vijf tot 6 uren 's avonds.

Zij die het einde des jaars afwachten om hunne aanvraag te doen, loopen gevaar de voordeelen van het jaar 1902 niet meer te genieten.

GENOOTSCHAP van St-Vincentius à Paulo.

De jaarlijksche retraite voor de heeren en dames der stad, zal beginnen op maandag 17 november en zal gepredikt worden door den *E. P. Paulus*, van de Orde der Minderbroeders.

De oefeningen voor de heeren zullen plaats hebben in de zaal van het Kapittel, 's morgens om half tiegen, en 's avonds om 8 ure.

De oefeningen voor de dames zullen gedaan worden in de kerk van het Begijnhof, 's morgens om 10 1/2 ure en 's namiddags om 3 ure.

Vrijdag 21, om half zeven 's morgens, in O. L. V. kerk: H. Mis met aanspraak, generale Communie en sluiting der retraite.

Het bestuur der **Union Horticole van Tongeren** maakt bekend dat de leergang over Fruitboomteelt gegeven door M. Amedée Vroonen, tuinbouwkundige te Tongeren, op de volgende dagen zal plaats hebben :

A. In de gemeenteschool van Bilzerpoort :

Op 16, 23, 30 November, 7, 15, 21 december en 1902 en 4 Januarie 1903.

B. In den tuin :

Op 11, 25 Januari, 1, 15 Februari, 1, 15 Maart, 19 April en 17 Mei.

Deperschoen die deze lessen willen volgen, kunnen zich doen inschrijven bij den voordrachtgever, St-Truidersteenweg, 5, Tongeren.

Politie bekendmaking. — Volgens brief van den Heer Commissaris der buitenwegen, in dato 6 November, wordt herinnerd dat, volgens artikel 61 van het provincial reglement, in dato 20 Juli 1880, verboden is, pulp, beetebladeren, enz. dienende voor wintervoeding der hoornbeesten, langs de buurtwegen te leggen.

Degelie, die dit verbod zullen overtreden, kunnen gestraft worden volgens bepaling van het hierboven provincial reglement, na bestadiging door de plaatselijke politie.

(Medegedeeld.)

NA
TWINTIG JAREN !

3de VERVOLG.

VI.

De troepen waren zeer uitgeput van de krijgsoefeningen en den langen marsch op den heeten zoomigen Septemberdag. De manschappen werden aanstonds in de kwartieren gelaten die zich in de aangebouwen van het slot bevonden terwijl de officieren in het slot zelf hun kwartier hadden. Behalve de compagnie-officieren, den kleinen dikken kapitein Brandt en twee luitenants, waren nog de batailjons commandant, majoor von Auer, zijn adjudant en de stafgeneesheer dr. Weniger, in het slot ingekwartierd. De adjudant van majoor von Auer was sedert eenige weken Koenraad von Holtensen, die als goed ruiter en weteuschappelijk geformd officier voor die betrekking als gekiept was. Koenraad verheugde zich in zijne betrekking als adjudant niet alleen in de genegenheid van zijn commandant maar ook in de bijzondere tevredenheid der kapiteins en vooral van de heeren luitenants van zijn batailjon. Zijn vriendelijk voorkomend gelaat, zijn echt kameraatschappelijke zin, hadden hem snel de vriendschap der officieren van het regiment doen verwerven, hoewel hij er nauwelijks eenige maanden bij behoorde.

Het batailjon van majoor Auer genoot in het regiment, zooals in de geheele divisie een zekeren roem, waardoor nogal eens plagerijen van kameraden plaats hadden. Men noemde dat batailjon het ongehuwde, wijl zoowel majoor von Auer, als alle vier de kapiteins ongehuwd waren en onder de luitenants zich slechts één gehuwde bevond de eerste luitenant von Schütze, die bij de compagnie van kapitein Brandt stond.

Majoor von Auer was een oude vrijer van het echte water, hij hield niet van getrouwde officieren en had ook tegen de aanstelling van den 1^en luitenant von Schütze in zijn batailjon bezwaar gemaakt evenwel tevergeefs, daar er geen andere luitenant beschikbaar was en de plaats toch vervuld moest worden. Inderdaad paste de 1^e luitenant von Schütze ook niet recht in het batailjon van von Auer, waarin een zekere losse, luimige toon heerschte, terwijl mijnheer von Schütze van een eenigzins zachteren aard, die den rechten toon tusschen de lustige kameraden in 't ongehuwde batailjon von Auer niet treffen kon.

Hij moest zich derhalve menige plagerijtjes laten welgevallen, die hij met een beminnenswaardig lachje van voornaamheid aannam.

Kapitein Brandt was juist het tegendeel van zijn 1^e luitenant. Was deze slank en mager en van fijne aristocratische gezichtstrekken, zoo toonde de kleine ronde compagnie-chef een joviaal, vrij rood gezicht, achter welks ronde wangen de kleine ongjes vergenoegd in de wereld rondzagen. Was luitenant von Schütze steeds voorkomend in zijne woorden, en in de behandeling der lieden dikwijls al te oplettend of voorkomend, kapitein Brandt kon wel eens zeer grof zijn en schold dan niet slechts de manschappen, doch ook de onderofficieren en de officieren uit, dat het een aard had. Na korten tijd echter was zijn toorn weer veranderd en hij was de goedmoedigste, joviaalste man van de wereld, en dat haastig opbruischen werd hem dan ook door niemand kwalijk genomen.

Het allerminst door zijn 2^e luitenant, den langen, zemelblonden Walter von Hüningen, algemeen de « blonde Walter » genoemd. Luitenant von Hüningen had eigenlijk bij de 1^e compagnie moeten staan, in plaats van bij de zevende van kapitein Brandt, want hij was nog een hoofd langer dan de rechtervleugelman van het regiment. Geen ander kapitein kon echter zoo goed als Brandt overweg met von Hüningen, die vroeger in een Ulanenregiment had gestaan, maar wegens zijn al te rooten dorst naar de infanterie, was overgeplaatst. Die dorst had hem niet alleen zijn vermogen gekost, doch hem ook een aardig sommeke schuld bezorgd, die hij nu wilde aflossen, door bij de beter betaalde infanterie te dienen.

Of hij het werkelijk deed, daarover waren de meeningen zeer verdeeld. Kapitein Brandt wist den eenigszins wildharigen luitenant te vatten ; ze kwamen zeer goed met elkander overeen, beter dan de kapitein en de majoor, die eigenlijk in een voortdurende heimelijk gewapende vrede tegenover elkaar stonden.

Kapitein Brandt en majoor von Auer waren van hun jeugd af bevriend, en in latere jaren juist niet ver van elkander. Derhalve verloolde de kapitein zich dikwijls critiek over de strategische en tactische bevelen van den majoor, wiens kwade luim door de tegenspraak en de critiek van zijn ouden vriend telkens tot uitbarsting kwam.

Deze uitbarsting van toorn deden echter geene afbreuk aan de vriendschap ; integendeel ontbrak er beiden iets aan, als ze elken dag een klein disputt gehad hadden, dat eindigde met de woorden : Ik ben de batailjons-commandant, ik heb te beveler, waarop kapitein Brandt steeds antwoordde : Tot uw dienst, majoor ; gij zijt de batailjons-commandant en hebt te beveler. Daarmede was dan de zaak beëindigd.

Zoo was het gesteld met den kleinen krieg van officieren, die voor eenige dagen de gastvrijheid zouden genieten op Hauconcourt. Met den majoor voorop gingen de officieren vlug op den kolonel en zijne vrouw toe, die hen in het slotportaal op den breeden trap ontvingen. Majoor von Auer stelde de officieren voor. Het Fransch van den majoor beteekende niet veel, zoodat er een vluchtig lachje op het schoone gelaat van Mevr. De Marange verscheen, toen ze de pogingen van den wakkeren majoor bemerkte, om zich in het Fransch uit te drukken. Zij antwoordde derhalve in het Duitsch :

— We hadden de heeren nog niet verwacht, anders zouden wij wel voor een klein ontbijt hebben gezorgd.

— Ah, mevrouw spreekt Duitsch ?

— Zeker, mijnheer. Slechts met mijn echtgenoot moet ge een weinig toegevendheid gebruiken. Mijnheer De Marange verstaat wel Duitsch, doch spreekt het niet.

Dat was echter zoo erg niet. De 1^e luitenant von Schütze, Koenraad en de stafgeneesheer spraken vloeiend Fransch ; kapitein Brandt en de blonde Walter hadden het in deze kunst niet ver gebracht.

— Mag ik de heeren verzoeken, binnen een half uur te verschijnen voor een eenvoudig ontbijt ?

ging mevrouw De Marange voort. Ik kan de heeren, helaas, voor ditmaal niet veel aanbieden — we hebben vandaag vrijdag en we zijn er aan gewoon den vastendag in acht te nemen.

De gezichten van kapitein Brandt en van blonden Walter werden zichtbaar langer.

Ik hoop intusschen de heeren heden avond bij het souper schadeloos te stellen. Ik verwacht u en uw mijnheeren, binnen een half uur.

Met een vriendelijk voornaam hoofdknik nam zij afscheid en begal zich in het slot.

M. De Marange geleidde de officieren naar hunne kamers, die op de eerste verdieping waren.

Koenraad's kamer bevond zich nevens de zijns oversten. Droevige geschiedenis, hoorde hij den majoor brommen, juist op een vastendag hier te komen. Na vier-en-twintig uren bivak en krijgsoefeningen nog een vastendag ! Dat ontbrak er nog maar aan !

Koenraad nam de zaak niet zoo verdrietig op.

Hij had het toeval, dat hem naar het slot Hauconcourt voerde, vroolijk begroet. Zoo leerde hij ook thans de familie der dochter van den markies De Ladoucchamps kennen, van wie de markies hem en zijn oom reeds had verteld. Den markies en diens schoone kleindochter had hij slechts eenige malen op het plein te Metz vluchtig kunnen groeten.

Had hij op een vertrouwelijken omgang gehoopt, dan had hij zich tot heden vergist, de markies was zeer vriendelijk, zeer beleefd tegenover hem geweest, maar tot eene verdere toenadering was het niet gekomen. Ook het raadsel van de verschijning der vriendin uit zijne jeugd, die dochter van den geneuvelden kapitein Martens, wachtte nog steeds de oplossing. Misschien vond hij hier in Hauconcourt den sleutel van 't raadsel.

Nadat de officieren van kleeding hadden verwisseld, begaven zij zich naar de eetzaal, waar zij door M^r en Mevr. De Marange werden ontvangen. Het gezicht van den kapitein en van den blonden Walter helderde op, toen ze eene rijk bezette tafel zagen, en geheel verzoend waren ze met den vastendag, toen hun eenige kostelijk met eieren bereide spijzen en een voortreffelijken visch werden opgediend.

Het gesprek wilde niet goed vloeien. De officieren waren vermoeid van de krijgsoefeningen en trokken zich spoedig op hunne kamers terug. Diepe stilte heerschte in het slot op welks park de namiddagzon flikkerend rustte. Koenraad kon niet slapen ; hij ging in zijn kamer op en deer en luisterde naar de diepe ademhalingen van den majoor, die in de kamer naast hem, den slaap der rechtvaardigen sliep.

Tot aan het souper om 7 uren, had hij nog eenige uren voor zich. De bevelen voor den volgenden dag waren reeds ontvangen en aan de compagnies verder gegeven. Koenraad was alzoo voor het oogenblik volkomen meester over zijn tijd.

Hij opende het venster en zag naar buiten. Zijn blik zweefde verfrischt over de groene wilderuis in het park, aan welke zijne kamer lag. Koenraad kon het verzoek niet weerstaan eene wandeling in het park te doen ; greep muts en handschoenen en snelde met snelle schreden de trappen af, die hem door de eetzaal naar de veranda brachten. Niemand was hem tegengekomen. Ook in het park scheen geen mensch te zijn. In de kruinen der oude boomen ritselde een zachten wind en kweelden de vogeltjes. Alleen in de nabijheid van het slot was het park zorgvuldig onderhouden ; hoe dieper de jonge officier er in binnendrong, des te wilder en romantischer, woudachtiger werd het voorkomen : het scheen wel alsof in tientallen van jaren het snoeimes en de zaag van den tuinman hier niet gebruikt waren.

— Dat is hier juist een bosch voor Doornroosje, dacht Koenraad, verrukt in de groene wilderuis roodziende. Alleen prinses Doornroosje ontbreekt.... Maar hoor ! Wat is dat ? Uit de verte klonk het lachen en jubelen van eene kindersteem. Daarop riep de stem eener volwassene : — Kom hier, Madeleine, wij hebben thans bloemen genoeg. We zullen een ruiker voor mama binden.

— Ja, ja, juffrouw, antwoordde de kindersteem, en een oogenblik werd het stil.

— Wie zou hier in die idillysche wilderuis wonen ? fluisterde Koenraad verbaasd. En ze spreken te zamen Duitsch, dat avontuur moet ik ophelderen.

Hij liep verder op den breeden, doch slecht onderhouden weg. Daarop bleef hij weer staan. Beide stemmen van zooeven begonnen een Fransch lied te zingen.

Nog slechts weinige schreden konden den jongen officier van de zangeressen scheiden. Toen de weg onverwacht eene kromming maakte zag Koenraad een even verrassend als liefelijk schouwspel.

In de schaduw van twee, misschien 100-jarige kastanjeboomen, verhief zich een aardig huisje, zooals de smaak van vorige eeuwen was. Eene schaar witte duiven spelden op het met mos begroeide dak van het huisje, welks kleine veranda met wilden wijngaard geheel bedekt was. Op den dorpel van de veranda, zat eene jonge, in het zwart gekleede dame, die den schoot met allerlei bloeiende bloemen had gevuld, welke hare hand tot een ruiker samenvoegde.

Aan hare voeten knielde een blondharig kind dat met van geluk stralende oogen naar de bouquetmaakster opzag.

Bij den eersten oogopslag herkende Koenraad het kind en hare gouvernante, die hij op het plein van Metz gezien had.

Hij was nog niet opgemerkt, toen plotseling met luid geblaf een witt poedelhondje op hem toesprong. Verschrikt zagen de gouvernante en het kind op en stonden op, toen zij den vreemden officier zagen.

— Vergeef me, sprak Koenraad lachend, wanneer ik als vredeverstoorder deze droomerige plaats indring. Uw lief lokte mij hierheen. Ik geloofde waarachtig prins's Doornroosje hier te vinden.

Mijnheer... antwoordde juffrouw Martin verward, terwijl een donkere gloed over hare wangen vloog.

— Ik ga terstond heen, juffrouw, als gij het beveelt ? Maar ik bid u, mij een oogenblik gehoor te verleenen.

— Ik weet werkelijk niet, wat gij mij te zeggen kunt hebben, mijnheer !

— Iets zeer gewichtigs, juffrouw. Zou it ge de namen van Brunken en von Holtensen zoo geheel en al vergeten zijn ?

De jonge dame schrikte.

— Ik bid u, mijnheer, sprak ze met een angstigen blik op Madeleine.

— Wilt gij een ouden vriend uwer kindsheid verloochenen, juffrouw Margaretha. Ik ben Koenraad von Holtelsen, met wien ge in het huis van mijn oom von Brunecken te zamen opgevoed werd.

— Gij vergist u in mij, mijnheer de luitenant !

— Ik vergis me niet, juffrouw Margaretha.

(Wordt voortgezet).